

Hjørring, 21. marts 2023

Til Hjørring Byråd.

Før jul kunne man i avisen læse om de kommunale planer om salg af Skolegade 4 og 6 i Hjørring, og vi i FBL-Hjørring fik derigennem vores allerede eksisterende anelser bekræftet. Bekymring for, hvad et salg medfører, giver os anledning til at skrive dette brev, hvor vi vil advokere for, at et salg ikke følges af en tilladelse til nedrivning af bygningerne. Argumenterne er efter vores mening tungtvejende og omhandler bygningernes kulturhistoriske og arkitektoniske kvalitet, det gode bymiljø, klimaregnskabet og byggeøkonomien.

Vi er ikke som sådan imod, at der sælges; men vi mener, at det må ske med stor omtanke og under skyldigt hensyn til bygningernes placering i byen, deres bidrag til bymiljøet, og deres status som bevaringsværdige.

Skolegade 6 blev bygget i 1832 som Amtssygehus og fungerede som sådan frem til 1890, hvor by- og amtssygehuset på Bispensgade blev taget i brug. Bygningen har siden haft forskellige offentlige funktioner, bl.a. som rektorbolig på det tidligere gymnasium og senere som en del af musikskolen. Den tilhører en begrænset gruppe af bygninger i byen, som er bygget i empire-stil, og den danner sammen med museets lange, lave, gule bygning, Skolegade 8, en fin udmunding af Museumsgade i Skolegade.

Skolegade 4 blev bygget i 1905 i haven til Skolegade 6. Den blev opført som en skolebygning til brug for gymnasiet. Bygningstegningerne findes i byggesagsarkivet her: <https://public.filarkiv.dk/Document/Open/51/byggesag/E0AE1438EB2148A6990962CC6717E5A9?searchSource=0#page-mode=thumbs&view=fitV>. Bygningen er tegnet af kgl. bygningsinspektør Thorvald Jørgensen, der samme år, som denne bygning blev opført, vandt konkurrencen om at genopføre det tredje Christiansborg efter branden i 1884. Så Folketingssalen, Riddersalen og Slotspladsen – det er ham.

Skolegade 4 er pompøs og signalerer offentlig funktion – og vel egentlig ganske tydeligt undervisning. Den udgjorde sammen med Museumsgade 2 gymnasiets egentlige skolebygninger. Efter gymnasiets flytning til nye bygninger på Skolevangen blev Skolegade 4 i en længere årrække brugt til musikskoleundervisning.

Heldigvis har man politisk anerkendt begge bygningers betydning for byen og udpeget dem som bevaringsværdige. Udpegningen er forankret i lokalplan 111.32 for museumsområdet. For et halvt år siden blev anvendelsesmulighederne i lokalplanen udvidet, så bygningerne i lokalplanområdet nu må anvendes til bolig.

Der kan således nu indrettes boliger i Skolegade 4 og 6. Fra FBL-Hjørrings synspunkt er det vigtigt, at eventuel indretning af boliger sker i de eksisterende bygninger, der begge fortæller historie og skaber bymiljø.

At omdanne de to bygninger til boliger vil nok især for Skolegade 4 være en udfordring; men en dygtig arkitekt vil givetvis kunne udtænke interessante løsninger med spændende og anderledes boliger lige midt i byen.

I FBL-Hjørring håber vi, at formuleringen af §1.2 i lokalplan 101-L17 ud over bestemmelserne i lokalplan 111.32 vil sikre bygningernes fortsatte beståen i forbindelse med et eventuelt salg.

Ud over denne sikring er det værd at være opmærksom på de livscyklusvurderinger (LCA) for bygninger, der vinder mere og mere indpas. De viser, at restaurering/ombygning bidrager positivt i klimaregnskabet i forhold til nedrivning og nybyggeri, når alle parametre i processen tages i betragtning. Ikke blot klimaregnskabet, men også totaløkonomien i byggeprocessen synes at være mere fordelagtig ved renoveringer, når man sammenligner med nyt byggeri af samme omfang som det eksisterende. Det fremgår af en analyse fra 2020 foretaget af Rambøll: ”Analyse af CO2-udledning og totaløkonomi i renovering og nybyg” <https://www.frinet.dk/media/3268/komparativ-analyse-af-co2udledning-og-totaloekonomi-i-renovering-og-nybyg-3.pdf>.

Realdania By og Byg har i 2022 udgivet en publikation ”Livscyklusvurderinger for historiske ejendomme” <https://www.realdaniabyogbygklubben.dk/media/arrnzfcy/livscyklusvurderinger-for-historiske-ejendomme-opslag-web.pdf>, som baserer sig på LCA-beregninger for organisationens portefølje på ca. 60 bygninger, som alle er restaureret/transformeret de seneste 10-20 år. Også der kommer man frem til, at når man skal sætte en bygning i stand, kan det altid klimamæssigt betale sig at give en gammel bygning et løft/en ombygning frem for at rive ned og bygge nyt, når det drejer sig om et byggeri af samme omfang.

For FBL-Hjørring skyldes ønsket om bevaring af Skolegade 4 og 6 i første omgang, at det er foreningens formål at arbejde for bevaring af kulturarv i form af bymiljø og bygninger af særlig kvalitet; men lige så vigtigt et argument – og i et større perspektiv vel også alvorligere – er den lavere belastning af CO2-regnskabet, der finder sted ved en renovering. Når byggesektoren står for 30% af den samlede CO2-udledning i Danmark, er det absolut et område, hvor der må fares frem med omtanke. Og når renovering tilsyneladende ikke er dyrere end nybyggeri, måske endda billigere, er valget ikke så svært.

Venlig hilsen

Søren Thirup
Formand, FBL-Hjørring